https://doi.org/10.5281/zenodo.17537244

Завгородній Ігор,
д.мед.н., професор,
Харківський національний медичний університет,
ORCID: 0000-0001-7803-3505, e-mail: zavnikua@gmail.com

Літовченко Олена,
Ph.D, доцент,
Харківський національний медичний університет,
ORCID: 0000-0002-5286-1705, e-mail: latyshkaelena@gmail.com

Завгородня Наталія,
к.мед.н., доцент,
Харківський національний медичний університет,
ORCID: 0000-0003-1052-1611, e-mail: z.nataliia@gmail.com

КРИТИЧНІ РИЗИКИ УЧАСТІ У КОНКУРСНИХ ПРОЄКТНИХ ПРОПОЗИЦІЯХ СПІЛЬНИХ МІЖНАРОДНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ABSTRACT. *Розвиток сучасних біомедичних досліджень вимагає як інтелектуальних, так і фінансових ресурсів. Ключовою умовою підготовки конкурентоспроможних проектних пропозицій є високий рівень інновацій, якого можна досягти лише завдяки довгостроковій співпраці з міжнародними партнерами. У цій статті висвітлено критичні ризики, що виникають у процесі подання спільних міжнародних проектних заявок. Ці ризики включають недостатню прозорість експертної оцінки, використання проектних ідей без належного зазначення авторів та проблеми узгодження дослідницьких пріоритетів між командами. У статті наголошується на важливості залучення молодих дослідників віком до 35 років, побудови стійких академічних партнерств та застосування принципів відкритої науки. Міжнародні реєстри та платформи, такі як OSF Registries, Research Registry та CORDIS, розглядаються як важливі інструменти для забезпечення прозорості, захисту авторства та конкурентоспроможності українських дослідницьких команд на світовому рівні.*

КЛЮЧОВІ СЛОВА: *біомедичні дослідження, міжнародне партнерство, проєктні заявки, управління ризиками, відкрита наука, інтелектуальна власність.*

ВСТУП. Розвиток сучасних наукових досліджень у галузі медико-біологічних наук потребує залучення необхідних ресурсів як інтелектуального, так і фінансового характеру. Серед ключових умов підготовки конкурентоспроможної заявки, безумовно, є високий науково-інтелектуальний рівень запропонованих інновацій. Не викликає сумніву, що формування такого рівня можливе лише за умови багаторічної співпраці з європейськими науковими партнерами. Водночас виконання сучасних наукових досліджень та оформлення науково-технологічних результатів неможливі без налагодження фінансової підтримки. Залучення зазначених ресурсів у сучасних умовах можливе переважно завдяки участі в грантових конкурсах, у тому числі на засадах співфінансування з іноземними партнерами.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ. У роботі узагальнено власний досвід участі в підготовці проєктних пропозицій спільних конкурсів, зокрема: Конкурс на виконання наукових досліджень і розробок «Спільні українсько-швейцарські проєкти з виконання наукових досліджень: Конкурс проєктів 2023»; Конкурс грантової підтримки від UDS, що адмініструвався Американськими Радами з міжнародної освіти, 2023 р.; Конкурс спільних українсько–німецьких науково-дослідних проєктів для реалізації у 2024–2025 рр.; Конкурс на отримання грантів у сфері турботи про психічне здоров'я та психосоціальну підтримку в рамках проєкту USAID «Розбудова стійкої системи громадського

здоров'я», 2024 р.; Конкурс UNDP на грант щодо розроблення програми психологічного відновлення психологів ДСНС України, 2024 р. Методи, які було використано: аналіз конкурсних процедур, експертних відгуків, виявлення ризиків та порівняння з міжнародними практиками.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Варто наголосити, що підготовка та завантаження проєктної пропозиції разом із супровідними документами є лише заключним етапом участі в конкурсі. Йому передує багаторічна співпраця з іноземними партнерами, формування команди наукових однодумців, залучення молодих учених і здобувачів освіти, вироблення єдиної стратегічної мети розвитку певного наукового напряму. Водночас практичними ризиками, як свідчить власний досвід, слід вважати:

- збіг наукових інтересів вітчизняної проєктної команди з напрямами досліджень іноземного партнера можливе лише за умови, що між науковими колективами, а особливо між керівниками проєктів, сформовано атмосферу довіри, дотримання принципів академічної доброчесності та коректного спілкування, заснованого на взаємоповазі;
- наявність оригінальної ідеї, покладеної в основу проєктної заявки; при цьому інноваційність наукових рішень має бути доцільною як для вітчизняної, так і для іноземної сторони; повне узгодження наукових інтересів можливе лише за умови попередньої сумлінної роботи та тривалого розвитку співпраці;
- компетентність керівників і науковий досвід членів команди, які формуються на основі багаторічного сталого розвитку наукових шкіл обох сторін;
- участь молодих учених до 35 років, які вже володіють необхідним науковим потенціалом, зумовлює потребу в цілеспрямованому вихованні та підготовці наукових кадрів ще на етапі здобуття вищої освіти;
- експертна оцінка конкурентоспроможності заявки є важливим етапом відбору – брак обговорення зауважень і проблемних питань між експертами та керівником проєкту знижує прозорість і робить цей процес менш об'єктивним;
- ризик використання ідей проєктних заявок без належного визнання авторів. У цьому контексті важливим інструментом захисту інтелектуальних напрацювань є міжнародні реєстри та платформи відкритої науки (OSF Registries, Research Registry, CORDIS тощо), які забезпечують прозорість процесу, фіксацію авторства та збереження доказів первинності ідей.

Використання таких ресурсів сприяє підвищенню довіри між науковими партнерами, запобігає несанкціонованому використанню результатів і водночас зміцнює конкурентоспроможність наукових колективів на міжнародному рівні. Такі платформи дозволяють фіксувати ідеї ще на етапі підготовки заявки, що особливо важливо в співпраці з міжнародними партнерами та участі в конкурентних грантових конкурсах. Вважаємо, що впровадження принципів відкритої науки на цьому етапі сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних наукових колективів на міжнародній арені.

ВИСНОВОК. Отриманий досвід участі в конкурсних пропозиціях спільних міжнародних проєктів додає мотивації до подальшого розвитку досліджень та реалізації успішних результатів, а також сприяє авторитету української науки в міжнародних наукових спільнотах.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Open Science Framework (OSF). Registries. Charlottesville: Center for Open Science. Available from: https://osf.io/registries
2. European Commission. Community Research and Development Information Service (CORDIS). Available from: https://cordis.europa.eu

ISSN 3083-7243

3. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2023). Joint Ukrainian-Swiss Research Projects: Competition 2023. Available from: https://mon.gov.ua
4. USAID. (2024). Resilient Public Health Systems Project: Mental Health and Psychosocial Support Grants 2024. Available from: https://www.usaid.gov

Zavgorodnii Igor,
Professor, D.Sc. in Medicine,
Kharkiv National Medical University,
ORCID: 0000-0001-7803-3505, e-mail: zavnikua@gmail.com

Litovchenko Olena,
PhD, Associate Professor,
Kharkiv National Medical University,
ORCID: 0000-0002-5286-1705, e-mail: latyshkaelena@gmail.com

Zavgorodnia Nataliia,
PhD in Medicine, Associate Professor,
Kharkiv National Medical University,
ORCID: 0000-0003-1052-1611, e-mail: z.nataliia@gmail.com

CRITICAL RISKS OF PARTICIPATING IN COMPETITIVE PROJECT PROPOSALS FOR JOINT INTERNATIONAL RESEARCH

ABSTRACT. *The development of modern biomedical research requires both intellectual and financial resources. A key condition for preparing competitive project proposals is a high level of innovation, which can only be achieved through long-term collaboration with international partners. This paper highlights critical risks encountered in the process of submitting joint international project applications. These risks include insufficient transparency of expert evaluation, the use of project ideas without proper acknowledgment of authors, and challenges in aligning research priorities across teams. The paper emphasizes the importance of involving young researchers under 35, building sustainable academic partnerships, and applying the principles of open science. International registries and platforms such as OSF Registries, Research Registry, and CORDIS are discussed as essential tools for ensuring transparency, authorship protection, and the competitiveness of Ukrainian research teams at the global level.*

KEYWORDS: *biomedical research, international partnership, grant proposals, risk management, open science, intellectual property.*